

การแปรของ (E) ในภาษาไทยถิ่นนครศรีธรรมราช
ตามตัวแปรอายุและทัศนคติต่อภาษา

นาย ศุภฤกษ์ หอมแก้ว

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาภาษาศาสตร์ ภาควิชาภาษาศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2540

ISBN 974-637-719-1

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

VARIATION OF (ɛ) IN NAKHON SI THAMMARAT THAI
BY AGE AND LANGUAGE ATTITUDE

Mr. Supharek Homkaew

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Linguistics

Department of Linguistics

Graduate school

Chulalongkorn University

Academic Year 1997

ISBN 974-637-719-1

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การแปรของ (E) ในภาษาไทยถิ่นนครศรีธรรมราช ตามตัวแปรอายุ
และทัศนคติต่อภาษา

โดย

นายศุภฤกษ์ หอมแก้ว

ภาควิชา

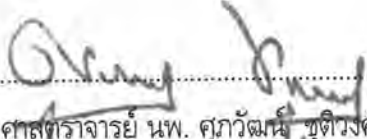
ภาษาศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ม.ร.ว. กัลยา ดิงศภัทีย์

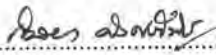

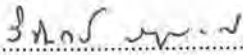
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

 คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ นพ. ศุภวัฒน์ ชูติวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

 ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์)

 อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ม.ร.ว. กัลยา ดิงศภัทีย์)

 กรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร. วิจิตรพันธ์ ภาณุพงศ์)

ศุภฤกษ์ หอมแก้ว : การแปรของ (E) ในภาษาไทยถิ่นนครศรีธรรมราช ตามตัวแปรอายุและทัศนคติ
ต่อภาษา (VARIATION OF (E) IN NAKHON SI THAMMARAT THAI BY AGE AND
LANGUAGE ATTITUDE) อ. ที่ปรึกษา : ผศ. ดร. ม.ร.ว. กัลยา จิงศัทพ์ธิย์ , 94 หน้า.
ISBN 974-637-719-1.

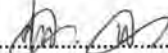
วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ศึกษาการแปรของ (E) ในภาษาไทยถิ่นใต้ที่พูดกันในเขตเทศบาลนครนครศรีธรรมราช
ตามตัวแปรอายุและทัศนคติต่อภาษา ผู้บอกภาษาแบ่งตามตัวแปรอายุออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอายุ 11-20 ปี, 21-30
ปี, 31-40 ปี และ 41 ปีขึ้นไป และตามตัวแปรทัศนคติต่อภาษาออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่มีทัศนคติทางบวกต่อภาษา
ไทยถิ่นใต้และกลุ่มที่มีทัศนคติทางลบต่อภาษาไทยถิ่นใต้

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยใช้ภาษาไทยถิ่นใต้สัมภาษณ์ผู้บอกภาษาที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตเทศบาลนครนครศรี
ธรรมราชจำนวน 100 คน แบ่งตามกลุ่มอายุ ๆ ละ 25 คน รายการคำประกอบด้วยคำ 30 คำที่ออกเสียงเป็น
[e] ในภาษาไทยมาตรฐานแต่ออกเสียงเป็น [ɛ] ในภาษาไทยถิ่นนครศรีธรรมราช การวิเคราะห์ข้อมูลทำโดย
การฟัง ผลการวิเคราะห์แสดงว่า (E) มีรูปแปร 3 รูป คือ รูปแปรใหม่ [e], รูปแปรกึ่งกลาง [ɛ̂] และรูปแปร
ดั้งเดิม [ɛ] ในการวิเคราะห์แบบไม่พิจารณาตัวแปรทางสังคมพบว่า ผู้บอกภาษานิยมใช้ [ɛ] มากที่สุด นิยมใช้
[ɛ̂] รองลงมา และนิยมใช้ [e] น้อยที่สุด ส่วนการวิเคราะห์แบบพิจารณาตัวแปรทางสังคมนั้นพบว่า ทั้งตัวแปร
อายุและทัศนคติต่อภาษามีความสัมพันธ์กับการใช้รูปแปรต่าง ๆ ของผู้บอกภาษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01
ทั้งนี้ตัวแปรทัศนคติต่อภาษามีความสำคัญมากกว่าตัวแปรอายุ

ในงานวิจัยนี้พบว่า ผู้พูดภาษาไทยถิ่นนครศรีธรรมราชยังคงใช้รูปแปรดั้งเดิม [ɛ] มากกว่ารูปแปรอื่น ๆ
อย่างชัดเจน แต่มีแนวโน้มที่จะใช้ลดลงเมื่อผู้บอกภาษามีอายุน้อยลง และพบว่ยังไม่นิยมใช้รูปแปรใหม่ [e]
นอกจากนี้ยังมีการปรากฏของรูปแปรกึ่งกลาง [ɛ̂] ที่ไม่ได้ออกเสียงเหมือนรูปแปรดั้งเดิมหรือรูปแปรใหม่
ทุกกลุ่มอายุใช้รูปแปรกึ่งกลางในอัตราที่มากพอสมควรและมีแนวโน้มที่จะใช้มากขึ้น

ภาควิชา ๓๓๓๓๓๓๓

สาขาวิชา ๓๓๓๓๓๓๓

ลายมือชื่อนิสิต

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

: MAJOR LINGUISTICS
KEY WORD:

SOCIOLINGUISTICS / NAKHON SI THAMMARAT THAI DIALECT / PHONOLOGICAL VARIATION

SUPPHARERK HOMKAEW : VARIATION OF (ɛ) IN NAKHON SI THAMMARAT THAI BY AGE AND LANGUAGE ATTITUDE. THESIS ADVISOR : ASST. PROF. M.R. KALAYA TINGSABADH, Ph.D. 94 pp. ISBN 974-637-719-1.

This thesis deals with variation of (ɛ) in the Southern Thai dialect spoken in Nakhon Si Thammarat municipality by 2 variables : age and language attitude. Informants are divided into 4 age-groups : 11-20 years old, 21-30 years old, 31-40 years old, and more than 41 years old. There are 2 language attitude groups : the group with positive attitude toward Southern Thai and the group with negative attitude.

Southern Thai was used in data collection. One hundred informants who live in Nakhon Si Thammarat municipality were interviewed-25 per age group. The word list consisted of thirty words that were pronounced as [e] in standard Thai, but as [ɛ] in Nakhon Si Thammarat Thai. The data were analysed auditorily. The results show that (ɛ) has 3 variants : the modern variant [e] , the inbetween variant [ɛ̂] , and the original variant [ɛ] . Without considering social variables it was found that the informant used [ɛ] most frequently followed by [ɛ̂] and [e] . When social variables were considered it was found that both age and language attitude were related to the use of the variants with statistic significance at 0.01 the level. Besides it was found that language attitude was more important than age.

The results show that the speakers of Nakhon Si Thammarat Thai still use the original variant [ɛ] more than the other variants, but its occurrence decreases in the lower age-groups. The modern variant [e] is found to be unpopular. This thesis discovers the inbetween variant [ɛ̂] which differs from both the original and the modern variants. Every age-group uses this inbetween variant and its occurrence seems to be on the increase.

ภาควิชา ภาษาศาสตร์

สาขาวิชา ภาษาศาสตร์

ลายมือชื่อนิสิต

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ม.ร.ว. กัลยา ดิงศภักดิ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ ข้อคิดเห็นต่าง ๆ ตลอดจนได้สละเวลาตรวจสอบแก้ไขเนื้อหาด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่ง ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร. วิจินตน์ ภาณุพงศ์ และ รองศาสตราจารย์ ดร. อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ ที่กรุณาตรวจแก้ไขและให้คำแนะนำต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อวิทยานิพนธ์

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะสำเร็จไม่ได้ถ้าไม่ได้รับความร่วมมือจากบุคคลดังนี้ คือ คุณสนธิ พรมสุภา และคุณสุนทร ไอยสุรย์ เจ้าหน้าที่สำนักงานเทศบาลนครนครศรีธรรมราช ที่ได้กรุณาให้แผนที่และข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับเทศบาลนครนครศรีธรรมราช คุณกมลพรรณ หอมหวาน เจ้าหน้าที่สำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยภาคใต้เขต 2 จังหวัดนครศรีธรรมราชที่ได้กรุณาให้ข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับจังหวัดนครศรีธรรมราช บิดาของผู้วิจัยที่ได้กรุณาให้แผนที่จังหวัดนครศรีธรรมราชแยกตามอำเภอ คุณอมร ประพตติดี คุณสมมาตร เขาวนนานี คุณประจวบ ครอบคอบ คุณเสริญ นวลปาน และคุณสุเรน สายชลเขียว ที่ได้กรุณาพาไปพบผู้บอกภาษา ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดหัวอิฐ ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดท่าโพธิ์ และคณะครูทุกท่านที่ได้กรุณาให้เก็บข้อมูลจากเด็กนักเรียน ผู้อาวุโสในชุมชนและกรรมการชุมชนตลอดจนผู้บอกภาษาทุกท่านที่ได้ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการเก็บข้อมูล

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา และน้องสาวของผู้วิจัย ที่ให้การสนับสนุนทางการเรียน ให้กำลังใจและทุกอย่างแก่ผู้วิจัย โดยเฉพาะกำลังใจและความห่วงใยซึ่งยากที่จะหาผู้ใดเสมอเหมือนได้ ทำให้การทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ฌ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่	
1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
1.3 สมมติฐานของการวิจัย	5
1.4 ขอบเขตของการวิจัย	5
1.5 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย	6
1.5.1 ตัวแปรทางภาษา	6
1.5.2 ตัวแปรทางสังคม	6
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	6
1.7 ทบทวนวรรณกรรม	6
1.7.1 งานวิจัยเกี่ยวกับระบบเสียงภาษาไทยถิ่นนครศรีธรรมราช	6
1.7.2 งานวิจัยเกี่ยวกับการแปรของภาษา	9
1.7.3 งานวิจัยเกี่ยวกับการแปรของภาษาตามอายุและทัศนคติต่อภาษา	11
1.8 ข้อมูลเกี่ยวกับจังหวัดนครศรีธรรมราชและเทศบาลนครนครศรีธรรมราช	14
2 วิธีดำเนินการวิจัย	18
2.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	18
2.2 ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับจังหวัดนครศรีธรรมราช และเทศบาลนครนครศรีธรรมราช	18
2.3 จัดทำเครื่องมือและอุปกรณ์ในการวิจัย	18
2.4 เลือกจุดเก็บข้อมูล	19
2.5 คัดเลือกผู้บอกภาษา	20
2.6 เก็บรวบรวมข้อมูล	21

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		
	2.7 ปัญหาที่พบในการเก็บข้อมูล	22
	2.8 การวิเคราะห์ข้อมูล	23
	2.9 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	24
3	การแปรของ (E) ในภาษาไทยถิ่นนครศรีธรรมราช	25
4	การแปรของ (E) ในภาษาไทยถิ่นนครศรีธรรมราช ตามอายุของผู้พูด	29
5	การแปรของ (E) ในภาษาไทยถิ่นนครศรีธรรมราช ตามทัศนคติต่อภาษาของผู้พูด	34
6	การแปรของ (E) ในภาษาไทยถิ่นนครศรีธรรมราชตามอายุ เมื่อควบคุมทัศนคติต่อภาษา	39
7	การแปรของ (E) ในภาษาไทยถิ่นนครศรีธรรมราชตามทัศนคติต่อภาษา เมื่อควบคุมตัวแปรอายุ	47
8	สรุปการแปรของ (E) ในภาษาไทยถิ่นนครศรีธรรมราชตามอายุ และทัศนคติต่อภาษา	61
9	สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	66
	รายการอ้างอิง	72
	ภาคผนวก	75
	ภาคผนวก ก	75
	ภาคผนวก ข	77
	ภาคผนวก ค	84
	ภาคผนวก ง	89
	ประวัติผู้วิจัย	94

ตารางที่ 1	กล่องวรรณยุกต์แสดงการปรากฏของหน่วยเสียงย่อย $[e^{\wedge}]$ และ $[\varepsilon^{\wedge}]$ ของ /e/.....	2
ตารางที่ 2	กล่องวรรณยุกต์แสดงการปรากฏของหน่วยเสียงย่อย $[o^{\wedge}]$ และ $[\omega^{\wedge}]$ ของ /o/.....	2
ตารางที่ 3	หน่วยเสียงสระสั้นในภาษาไทยถิ่นนครศรีธรรมราช	3
ตารางที่ 4	กล่องวรรณยุกต์แสดงการปรากฏของหน่วยเสียงย่อย $[e^{\wedge}]$ และ $[\varepsilon^{\wedge}]$	8
ตารางที่ 5	อัตราการปรากฏของรูปแปร (E) ในภาษาไทยถิ่นนครศรีธรรมราช	27
ตารางที่ 6	อัตราการปรากฏของรูปแปร (E) ตามอายุของผู้พูด	29
ตารางที่ 7	จำนวนผู้บอกภาษาแยกตามทัศนคติ	34
ตารางที่ 8	อัตราการปรากฏของรูปแปร (E) ตามทัศนคติต่อภาษา	35
ตารางที่ 9	อัตราการปรากฏของรูปแปร (E) ตามอายุ ในกลุ่มที่มีทัศนคติทางบวกต่อภาษา	39
ตารางที่ 10	อัตราการปรากฏของรูปแปร (E) ตามอายุ ในกลุ่มที่มีทัศนคติทางลบต่อภาษา	43
ตารางที่ 11	จำนวนผู้บอกภาษาแยกตามทัศนคติต่อภาษา ในกลุ่มอายุ 11-20 ปี	47
ตารางที่ 12	อัตราการปรากฏของรูปแปร (E) ตามทัศนคติต่อภาษา ในกลุ่มอายุ 11-20 ปี	48
ตารางที่ 13	จำนวนผู้บอกภาษาแยกตามทัศนคติต่อภาษา ในกลุ่มอายุ 21-30 ปี	50
ตารางที่ 14	อัตราการปรากฏของรูปแปร (E) ตามทัศนคติต่อภาษา ในกลุ่มอายุ 21-30 ปี	51
ตารางที่ 15	จำนวนผู้บอกภาษาแยกตามทัศนคติต่อภาษา ในกลุ่มอายุ 31-40 ปี	53
ตารางที่ 16	อัตราการปรากฏของรูปแปร (E) ตามทัศนคติต่อภาษา ในกลุ่มอายุ 31-40 ปี	54
ตารางที่ 17	จำนวนผู้บอกภาษาแยกตามทัศนคติต่อภาษา ในกลุ่มอายุ 41 ปีขึ้นไป	57
ตารางที่ 18	อัตราการปรากฏของรูปแปร (E) ตามทัศนคติต่อภาษา ในกลุ่มอายุ 41 ปีขึ้นไป	57
ตารางที่ 19	อัตราการปรากฏของรูปแปร (E) ตามอายุและทัศนคติต่อภาษา	61

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 แผนที่จังหวัดนครศรีธรรมราช	16
ภาพที่ 2 แผนภูมิสรระหลักชุดสระหน้าริมฝีปากไม่ห่อ	26
ภาพที่ 3 อัตรการปรากฏของรูปแปร (E) ในภาษาไทยถิ่นนครศรีธรรมราช	27
ภาพที่ 4 อัตรการปรากฏของรูปแปร (E) ตามอายุของผู้พูด	30
ภาพที่ 5 อัตรการปรากฏของรูปแปร (E) ตามทัศนคติต่อภาษา	36
ภาพที่ 6 อัตรการปรากฏของรูปแปร (E) ตามทัศนคติทางบวกต่อภาษา	40
ภาพที่ 7 อัตรการปรากฏของรูปแปร (E) ตามทัศนคติทางลบต่อภาษา	43
ภาพที่ 8 อัตรการปรากฏของรูปแปร (E) ตามทัศนคติต่อภาษาในกลุ่มอายุ 11-20 ปี	48
ภาพที่ 9 อัตรการปรากฏของรูปแปร (E) ตามทัศนคติต่อภาษาในกลุ่มอายุ 21-30 ปี	51
ภาพที่ 10 อัตรการปรากฏของรูปแปร (E) ตามทัศนคติต่อภาษาในกลุ่มอายุ 31-40 ปี	54
ภาพที่ 11 อัตรการปรากฏของรูปแปร (E) ตามทัศนคติต่อภาษาในกลุ่มอายุ 41 ปีขึ้นไป	58
ภาพที่ 12 อัตรการปรากฏของรูปแปร (E) ตามอายุและทัศนคติต่อภาษา	62